

KACZVINSZKY JÓZSEF ÉLETE, MŰVEI ÉS TANÍTÁSA

LÉTEZÉS ÖRÖME KÖZPONT

Második összejevetel (2024. 10. 09.)

Tartalom

1. A <i>Kelet világossága</i> I. kötetének áttekintése (2. rész)	1. o.
2. Kitekintő megjegyzések	7. o.
3. Meditáció (elcsendesedés, befelé-fordulás): felolvasás	10. o.
4. A <i>Kelet világossága</i> I. kötetének részletes áttekintése: Előszó	12. o.

***

Az első alkalommal elkezdjük a *Kelet világossága I. kötetének* átfogó és nagyvonalú áttekintését. Sorra került az *Előszó*, az *1. Nézőpontok* c. fejezet, valamint a *2-3-4. fejezetek* egysége, melynek „*A yoga pszichológiai csakra-rendszere*” összefoglaló címet adtuk.

Egyetlen utólagos kiegészítés teszünk. Már a részletekbe nem bocsátkozó áttekintés szintjén célszerű szóba hozni a *karakter* tényezőjét:

A gyakorló tanítvány fejlődésének szempontjából kulcsszerep jut a *karakter* tényezőjének, mely az aktuális élet időtartamára épül fel, és az egyén megszerzett, jobbára a sikerekről és kudarcokról szóló „élményanyagának” a lenyomatát tartalmazza.

A karakter egyszerre szűrő és elfojtó hatású: csak azokat a hajlandóságokat engedi megnyilvánulni az *ösztönvilágból*, melyek illeszkednek a pályáira, másrészt a gondolkozó *tudatot* nem engedi hozzáférni az „elfogulatlan” ösztönvilág szimbólumaihoz.

Jelen alkalommal folytatjuk a fejezetek rövid ismertetését, az 5-iktől kezdve a 13. fejezettel bezárólag.

1. A *Kelet világossága* első kötetének áttekintése (2. rész)

5-6-7. *Külvilág, cselekedetek, sors*

Az egyén *külvilágának*, valamint az egymással kölcsönhatásban álló *cselekedeteinek* és *sorsának* magas szintű leírását találjuk ebben a részben, melyekből kiemeltük a főbb gondolatokat, és azokat *kulcsszavakkal* is elláttuk.

A Teremtés. Az egyén fejlődésének életeken átívelő teljes útja: a *nemtudásnak*, a *rosszul-tudásnak* a következménye – a yoga szerint. A Lélek „tévedése” folytán megbomlik az „ős-eredeti” állapot: a Lélek kapcsolatba kerül a Természettel, *mintegy* belemerül a hajlandóságok világába, és ennek következtében *látszólag* számtalan egyéni-lélekre „hasad”.

Ettől kezdve a Lélek a Természet *látszat voltának* a felismerésére törekszik, ami csak a Természet körén belül lehetséges, az abba belemerülő egyéni-lélek, a cselekvő és tapasztalatokat szerző egyén révén.

Lélekezés és ritmus. Élet és megnyilvánulás csakis a ki- és belélekezés váltakozásának a hullámzásában jöhet létre. A lélekezés, a ritmus – minden megnyilvánulás alapja. Az egyén fejlődésének teljes útvonala: az egyéni-lélek ki- és belélekezése, Ezen a végtelen körpályán belül pedig minden egyes élet (születés és halál) az *énségi-szikra ki- és belélekezésével* azonos.

Középpont. Az egyéni-lélek, vagyis maga az egyén önmaga számára középpontot képez a Természet hajlandóságainak káoszában, valamint a *megnyilvánult anyagvilágban is*. A végtelen számú egyéni-lélek – alapjában véve – az *egyetlen Lélekkel* azonos, ezért akárhány anyagvilág is keletkezett az egyéni-lelkek révén, azok tulajdonképpen *egybeesnek*. Maga a megnyilvánult Természet tehát *egységes*. *Lényegére nézve nem egyéb, mint látszólag végtelenül sok egyéni-lélek egymásba szövődő „lélekezésének” a produktuma.*

Cselekedetek. A yoga tanítása szerint minden hajlandóság megnyilvánulása: *cselekedet*. *Benyomások* szerzése, a *tapasztalatok* kialakulása, és maga a *gondolat* is egyaránt *cselekedet*, minthogy *változást* hoznak létre. *Az ösztönvilág minden megnyilvánulása is cselekedet, így minden, ami a Természetben létezik és megnyilvánul, az ember cselekedeteinek a következménye – beleértve a teljes életút cselekedeteit is.*

Megsokszorozódás, az ismétlődő tapasztalatok ereje. A Természetben minden megnyilvánulás *megsokszorozni törekszik önmagát*. *Bármely fennálló törvényszerűség valójában nem egyéb, mint a folytonosan ismétlődő tapasztalatok állandósága*. Ugyancsak a számtalan ismétlődés ereje teszi parancsoló erejűvé az *ösztönöket*.

Sors. *A cselekedetben megnyilvánuló hajlandóság, előbb vagy utóbb megfelelő alátámasztást nyer a külvilágban, ekkor újra megnyilvánul, és a cselekedetnek megfelelő következményeket hoz létre. Cselekedet következmény nélkül nem maradhat. Ez a „sors törvénye” a Természetben.*

Kötött és szabad akarat. *Ami megnyilvánult, annak szabad akarata nem lehet. A meg-nem-nyilvánult Természet körén belül azonban nincsenek kötöttségek. A fejlődés az egyéni-lélek szabad akaratában gyökerezik.*

A fejlődés útja pedig a megnyilvánult Természet determináltságára támaszkodik. *Magát a kötöttséget is a szabad akarat hozta létre!*

A lények látszata és valósága. *Az ember külvilágában szereplő élőlények látszat-lények abban az értelemben, hogy az ember olyannak érzékeli őket, amilyennek múltbeli tapasztalatai alapján látja őket.*

Valóságos lények azonban abból a szempontból, hogy minden megnyilvánulásuk az emberen kívül álló énségi-szikrák hatására jön létre, az ösztönvilágok kölcsönös "érintése" révén.

Az ösztönök alaprétege. *Ebben a három összetartozó fejezetben kerül ismertetésre az ösztönvilág legalsó rétegének ötös csoportja, melyet a lét alapját képező nem-tudás, továbbá a létérzet és a vágyódás, valamint az életösztön és az idegenkedés alkotja.*

Ezek a létfenntartó ösztönzések az mindenkor impulzusok, melyek minden ösztön-megnyilvánulásnak az okai és indítékai a Természetben.

Az ösztönvilág egyensúlyzavarai és a sors (karma). *A Természet világában, az egyén életében az ösztönvilág örökös egyensúlyzavara, az impulzusok és cselekvések vég nélküli körfolyamata zajlik szüntelenül.*

A cselekedetek nemcsak a külvilágban hoznak létre változást, hanem az egyén karakterére is visszahatnak. A (változó) karakter és az ösztönvilág között valamikor újabb egyensúlyi zavar támad. Az egyensúly helyreállítására újabb impulzusok keletkeznek, és így tovább. Ez a körfolyamat addig tart, ameddig maga az élet. Ebben rejlik a sors lényege.

Sorsát az egyén mindenkor magával hordozza. Szüntelenül építi és bontja, alakítja. A sorsot sohasem lehet egészen megsemmisíteni. Ameddig élet van, addig sorsnak is lennie kell. A sors átível életen és halálon.

Minden cselekedetben már eleve benne rejlik a sors, a sorsban pedig benne foglaltatik minden cselekedet. Sors és cselekedet: egymástól el nem választhatók. Ezért a yoga mindkettőt azonos szóval jelöli: karma.

A yoga célja tehát az ösztönvilág tökéletes egyensúlyának a megvalósítása. Aki e cél felé törekszik, az a yoga útján halad.

8-9. *Bűn és erény (erkölcs), szenvedés és boldogság*

A mindennapi életben egy cselekedet megítélésében az egyén, illetve a társadalom felfogása dönti el, hogy a szóban forgó tett mikor számít *bűnnek* vagy *erénynek*, illetve *közömbös cselekedetnek*.

A yoga nem tesz különbséget bűn és erény között. Mindössze arra tanít, hogy vannak helyes és helytelen cselekedetek – a helyesek elősegítik a fejlődést, a helytelenek pedig hátráltatják.

Abban a kérdésben, hogy mi helytelen és mi helyes, a *tilalmak* és a *követelmények* egyaránt ötös rendszere igazít el (melyek leírását áthelyeztük a 11-12. fejezet összefoglalásába).

Már *a tilalmak betartása* (de a cselevés elvi elutasítása nélkül) és *a követelmények gyakorlása* révén a tanítvány egyre inkább közelít *az elme eszményi állapotához*, melynek jellemzői: a mindenre kiterjedő *szereget*, a *tárgyilagosság*, a dolgok *igenlése* és a tökéletes *közömbösség*.

A yogi a *bűn* kiküszöbölése mellett az *erény* érdemeiről is lemond; általában, az *ellentétpárok* fölé emelkedik a szemlélete. Minden emelkedés egy-egy újabb lépést jelent a *felszabadulás* felé.

A yogi számára *a lét*: minden vonatkozásában *szenvedés*. A yoga célkitűzése: *a lét és szenvedés megszüntetése* kezdetben nyomasztó kérdések, sőt krízisek kiváltója lehet. A yoga tanítása szerint azonban csupán a *látszat* felismerésétől, az *illúzió* megszűnésétől félünk.

A yoga tana *a tényleges továbbfejlődés* lehetőségét nyújtja. Megvilágítja a fejlődés *végcélját* és megmutatja az oda vezető *utat*. *A yoga a megismerés útja*. A megismerés hatására embert eljut annak felismeréséhez, hogy minden *egyéni érdek* további szenvedéshez és sorshoz vezet. Az átmenet lassú, szinte észre sem vehető.

A yogi már tudja, hogy akármi is történik vele, azáltal csak a *sorsa* teljesedik be. Az *egyensúlyi állapot* csak így *állhat helyre*. *Nem küzd* tehát a sorsa ellen, csak azon igyekszik, hogy önzésből és érdekből fakadó *további okokat ne hozzon létre*, melyek a sorsát megnehezítik és meghosszabbítják.

A yogi nem fél a *cselekvéstől*, de a tévedésektől sem. A yogi nyugalomát semmi sem zavarhatja meg, bármit is cselekszik, bármi történjen is körülötte. A nyugalomban a felszabadultság érzete is benne rejlik. Ez pedig már maga a boldogság.

Mikor *boldog* az ember? Amikor tökéletesen *szabad* és *független*. A szabadság csak úgy valósítható meg, ha *megszűnik az énje* is. A *boldogság az önfeledtségben áll*. Az önfeledtség állapotában az ember pusztán a *jelenben* él. *Az éntelenség: az örök jelen*. Az *örök jelen pedig az időtlen boldogság*. A boldogság pedig maga az *üdvösség*.

10. Anyag, erő, értelem (világosság)

A legkisebb tömeg is *anyag*. A legcsekélyebb változásban is *erő* nyilvánul meg. A legkezdetlegesebb szabályszerűség és rend is: *értelem (világosság)*. A Természet minden jelenségében *együtt nyilatkozik meg a három alkotórész: de végtelenül sokféle, különböző arány szerint*.

A három alkotórész egyensúlyi állapotát a *yoga* *ősanyag*nak nevezi, melyet Kaczvinszky gyakran az „*úr*” megnevezéssel illet. *Az őanyag nem megnyilvánuló*: benne az alkotórészek tökéletes egyensúlyban vannak. Az őanyag az egész Természet *gyökerét, alapját* képezi. A *világűrt* tekinthetjük a *yoga* őanyagának megnyilvánulásának.

11-12. A rádza-yoga tagozatai, gyakorlása a mindennapokban.

A rádza-yoga öt „külső” tagozata: a tilalmak, a követelmények, a helyes testtartás, a lélegzés szabályozása, az érzékek függetlenítése a külvilágtól.

Az öt *tilalom*: „Ne árts, ne hazudjál, ne lopj, ne paráználkodjál és semmit sem kívánj egyéni tulajdonul!” Lényegük nem erkölcsi parancs. Egyedüli céljuk: az érdek tökéletes kikapcsolása a cselekedetekből.

Az öt *követelmény*: „az önösségtől való mentesség (tisztaság), a megelégedettség, az önmegtagadás, az önnevelés és az Isten iránt való odaadás” követelménye, melyekből helytelen irányú cselekedet nem fakadhat többé.

A két tagozat maradéktalan betartása elvezet az *elme eszményi állapotához*, melynek jellemzői: „a mindent felölelő *szeretet*; a minden dologban minden szempontból való *részvétel*, vagyis a tárgyilagosság; a dolgok *igenlése*; idegenkedés nélkül elfogadva mindazt, ami *van*, beleértve a múltat, a jelent és a várható jövőt is; végül a *közömbösség* szerencsével, a szerencsétlenséggel, a bűnnel és az erénnyel szemben”.

A gyakorlás lényege: *a feltétlen középút, a közömbösség és a lemondás (még a lemondás gyümölcseről is)!*

Az öt „külső” tagozatra épül a *yoga* három „belső” tagozata: az elme megrögzítése, a hajlandóságok (szimbólumok) áramlásának megfigyelése és az

elmélyedés. (Másutt általában így találkozhatunk ezekkel a tagozatokkal: *dháraná – koncentráció, dhjána – meditáció, szamádhí – elmélyedés.*)

Ennek a három szintnek a részletesebb bemutatását **hagyjuk későbbre**, annál is inkább, mert Kaczvinszky mindhármát *az álom és az ébrenlét határvonalával* hozza kapcsolatba, ami **egyedülálló** magyarázat. Itt csak a gyakorlás végső célját érzékeltetjük.

Az elmélyedés (szamádhí) a megismerőnek, a megismert tárgynak és magának a megismerésnek is a tökéletes eggyé olvadásában áll. Az elmélyedést követő tökéletes megismerés: az énségi-szikra tudatossá válásával egyértelmű.

A yoga gyakorlásának számos tanácsát olvashatjuk e két fejezetben, beleértve azt is, hogy a sikeres előzetes mélypszichológiai „analízis” elvezethet az elme eszményi állapothoz, és ekkor magasabb szinten lehet kezdeni a gyakorlást.

13. A mélypszichológia jövője és fejlődési lehetőségei

A mélypszichológia ugyanúgy az altudatot tekinti az elmélet gyökerének, mint a yoga bölcselete. Ugyanazoknak a feladatoknak a megoldására törekszik, mint a yoga gyakorlati útjának az első fele: *az egyén felszabadítása lelkiéletének ránehezedő terhei alól.*

Kaczvinszky meglátja Freud, Adler és Jung eredményeiben a közöset: *a karakter és az ösztönvilág kapcsolatát* kutatták, egyre magasabb szinten, *a karakter különböző szerepeire tekintettel.* Künkel pedig már az egyéni-lélek és a Természet kapcsolatát sejtette meg *„vitális dialektikájában”.*

A pszichológiai következő nagy lépése *az énségi-szikra, illetve az egyéni-lélek és az ösztönvilág kapcsolatának* kutatása kell hogy legyen – ha megérik rá az idő.

2. Kitekintő megjegyzések

• *A yoga útjának szakaszai és tagozatai, a filozófiai dimenzió*

A yoga elmélete egységes, a belső út egyéni: annyi van belőle, ahány gyakorló követője a tanításnak. Nem lehet kizárni, hogy valaki átléphet fokozatokat. Mégis, hasznos lehet, ha megismerjük a yoga felfogását az út állomásairól.

A yoga elmélete szerint a teljes belső út két nagyobb szakaszra bontható, az első szakasz pedig ismét két részre osztható. A így kialakult szakaszok tagozatokra bonthatók, melyeket most csak a tájékozódás kedvéért adunk meg.

1. szakasz: a rádzsza-yoga nyolc tagozata

1.1. szakasz: az öt külső tagozat (tilalmak, követelmények, helyes testtartás, lélegzés-szabályozás, az érzékek függetlenítése)

1.2. szakasz: az öt belső tagozat (az elme megrögzítése, elmélyedés, szamádi és a helyes megismerés)

2. szakasz: a yoga „magasiskolája”

három megismerési tagozat (fokozat) (megkülönböztető, áthidaló megismerés, másfajta elmélyedés következtében az elkülönülés)

Tisztázni kell még azt is, hogy mi az a minőségi különbség, amely az egyes szakaszokat elválasztja.

A rádzsza-yoga öt külső és három belső tagozatát (az 1.1. szakaszt és az 1.2. szakaszt) a befelé-fordulásnak egy olyan szintű begyakorolt készsége választja el, amelyet már *elmélyedésnek* lehet nevezni.

Az öt külső tagozatban erről nincs szó, még a befelé-fordulás gyakorlásáról sem (ami természetesen nem tilos). A három belső tagozatnak viszont lényegi hozzátartozója a magas szintű befelé-fordulás.

Magasabb szinten, a rádzsza-yoga nyolc tagozatát és a yoga „magasiskoláját” (az 1. és a 2. szakaszt) az előbbit lezáró *szamádi* és azzal együttjáró *helyes megismerés* választja el. Ami a szamádit illeti, itt megint egy begyakorolt készségről van szó, nem pedig egy-két „ajándékszerűen” megvalósult állapotról.

• *Az írásművek közül mit és milyen sorrendben olvassunk?*

A kérdést elég az életmű két pillérét képező *Kelet világossága* és *A hét beavatás* vonatkozásában felvetni. A harmadik meghatározó írás, a *Tanácsok* „kiköveteli magának”, hogy vegyük ki minden rákövetkező szabály alól.

Noha a tanítás teljes egészével találkozunk ebben a modern remekműben, mégis inkább minél előbb legyen mindennapi olvasmányunk! (Ha nagyon szigorúan vennénk, akkor a *Kelet világossága* teljes I. kötet és a II. kötetnek a befelé-fordulásról szóló 4. fejezetét célszerű lenne előzetesen elolvasni.)

A *Kelet világossága* I. és II. kötete lefedi a rádza-yoga nyolc tagozatát. A III. kötet már a yoga „magasiskolájáról” is szól Az *elmélyedés gyakorlata* című 6. fejezetben, tartalmazza továbbá a számkha filozófia mélységeit a Természet mibenlétéről. Az alapmű harmadik kötete így az első kettő után következik; egyéni döntés kérdése, hogy mikor: közvetlenül utána, valamivel vagy jóval később. (Ha nem kerül rá sor, az sem korlátozza alapvetően a tanítvány fejlődését.)

A *hét beavatás* első négy tagozata megfelel a Kelet világossága I-II. kötetének, míg az 5-6-7. beavatás a III. kötetel állítható párhuzamba. Az olvasási sorrend is ennek megfelelő. Célszerű, ha a beavatásokról az alapmű megfelelő kötetei után olvasunk, de ezt általában nem tartják be az érdeklődők, és ezzel nem követnek el különösebb hibát. (A felső három beavatást nem kell feltétlenül kötelező olvasmánynak tekinteni.)

• *A csoportban folyó előadássorozat meddig jut el?*

Az áttekintő ismertetések és elemzések a rádza-yoga nyolc tagozatán nem mennek túl. Forrásként azonban az itt nem említett írásművek is szóba kerülnek.

Arra a kérdésre, hogy lesz-e egyszer folytatás, minden bizonnyal „igen” a válasz. Azonban akkor nem a különleges megismeréseket helyezzük a fókuszba, hanem a Természet keresztmetszetéről szóló filozófiai jellegű fejezeteket.

• *Jelent-e korlátozást a fejlődésben az előadássorozat tervezett tartalma?*

A rádza-yoga nyolcadik tagozata a szamádi elérésével és a tökéletes megismerés megvalósulásával végződik, ami igen magas szintnek számít. Ha a tanítvány még többre hívatott, akkor – a yoga szerint – innen már könyv nélkül, önmagát tanítva is haladhat tovább.

• *Követhető-e yoga meditációs nehézségekkel?*

Ez a kérdés több személynél merül fel, mint gondolnánk. Más kérdés, hogy milyen szintű nehézségekről beszélhetünk; általában nem élettani akadályokról van szó. Az itt következő néhány mondatot nem lenne szabad felmentésként értelmezni.

A rádza-yoga öt külső tagozata leírása nem beszél a befelé-fordulás gyakorlásáról (nyilvánvalóan nem tiltja, sőt inkább feltételezi azt, hogy a kezdő tanítvány is „gyakorol” vagy „ül” – ahogy gyakran mondják).

Az első két szint, a tilalmak (yama) és a követelmények (niyama) maradéktalan végrehajtása előtt nincs elvi korlát a fejlődésben, különösen, ha még hozzávesszük az áttételes hatású lélegzés-szabályozást. Gondoljunk csak az ötödik követelményre („Isten iránt való odaadás”), mely a bhakti-yoga vezérfonala.

A rendszeres gyakorlást valamilyen okból (de nem eredendő lustaságból) mellőző személyről azonban akkor feltételezhető a magasabb szintű fejlődés, ha képes „belső csendben” tartózkodni, és ezt jobbára meg is valósítja.

• *Megjegyzés*

Az összejövetelen szó volt arról a kérdésről is, hogy „kinek írta Kaczvinszky a műveit”. Erre kérdésre visszatérünk a következő találkozás alkalmával, így ez a témakör átdolgozott formában majd a következő összefoglalóban jelenik meg.

3. Meditáció (elcsendesedés, befelé-fordulás)

A csend keresése – 1. felolvasás

Kaczvinszky tanítása: a csend yogája. A problémáktól (a yoga látásmódja szerint: a szenvedéstől) való szabadulás csak a csend mélyén válhat valóra. El kell érned, hogy a biztonság érzése benned egyedül a belső csend valóságára támaszkodjék. A boldogságot sohase keresd az élet zajában, mert az igazi boldogság maga a csend.

A tartós és mély csend elérésének legközvetlenebb módja a befelé-fordulás. Vesd félre egy félóra a hétköznapi gondjait, hiszen semmi közük nincs a csendhez.

Ne törődj most másokkal, csak magadra figyelj! A befelé-fordulásra ne úgy tekints, hogy most megint teljesítened kell valamit, hanem úgy, mint nyugalom és a szabadság megérdemelt idejére. Érezd úgy magad, mint amikor egy nyüzsgéssel teli eseményről végre haza indulhatsz.

Ha befelé-forduláshoz készülsz, ülj kényelmesen és biztonságosan. Lazítsd meg arcod vonásait és izmaidat, nyugtasd meg elmédet, és lassítsd meg a lélegzésedet.

Figyelmed erőlködés nélkül forduljon befelé. Figyelj a csendre, mely elméd mélyén lakozik. Ne gondold a jelen bajaira, ne foglalkoztasson az, ami már a múlté, és ne jussanak eszedbe a jövő lehetőségei sem. A képzeletműködés ugyanis olyan távol esik a valóságtól, mint a zaj a csendtől, mely azonnal elrejtőzik a zaj közeledtére.

Újra meg újra csak a csendre figyelj. A csend keresésében ne adj helyt az erőlködésnek, mert az a cél helyett az eszközökre tereli a figyelmet. A cél pedig az, hogy az öntudatod eggyé váljon a csenddel.

Minden megnyilvánulni kívánó gondolatot szüntess meg már a felmerülése pillanatában. Mert ha elkésel, a gondolat alakot ölt. A halász, aki megvárja, míg a vízből felmerül a sellő, annak rabjává válik, és követni kénytelen a csábító jelenséget. Az a halász viszont, aki tudja ezt, azonnal elfordul onnan, ahol megmozdul a víz tükre, még mielőtt meglátná a felbukkanó szirén alakját.

Valahányszor egy-egy gondolat készül megjelenni, tégy hasonlóan. Figyelmedet fordítsd el a szemlélet terének valamely más, nyugodtabb helye felé. Ezt nevezzük melléfigyelésnek. A melléfigyelést annyiszor ismételd meg, ahányszor szükség van rá.

A befelé-fordulásnak nem az a célja, hogy az öntudat a külső világot elhagyva, valamely belső világba lépjen át. Óvakodjál ezért az elálmosodástól. Ha úgy érzed, hogy álmom környékez, akkor mozdítsd meg testedet, az segíthet erőt venni elméden.

Fogadd azonban türelemmel és megértéssel, ha az anyagvilághoz közeli nehézségek – a tested tiltakozó jelzései és az elálmosodás – jelentkeznek. Ne küzdj velük a kilátástalanságig. Ha pedig nem sikerült elhárítani a zavaró késztetéseket, akkor ne érezz szégyent, nincs miért. Inkább rendezd vissza soraidat, és újra add át magad a zavartalan jelennek.

Ne félj felismerni, hogy a csend az egyetlen valóság. Előbb-utóbb megérted, hogy ékesszólás a csendben honol, és hogy a hallgatás a legértelmesebb beszéd. Mindennek a mélyén a csend lakozik. Amikor mintegy ajándékszerűen átéled mindezt, az a valóságra való ráélmélés nagy pillanata, mely megváltoztatja az ember életét, meggyőződését, törekvéseit és hitét.

4. A Kelet világossága 1. kötet fejezeteinek részletes áttekintése

Előszó

Az *Előszó* tizenegy bekezdéséhez, noha világos és érthető szövegről van szó, érdemes kommentárokat fűzni, mivel lényeges megállapításokkal találkozunk.

▪ Ennek a műnek a célja egy több ezer éves indiai bölcsélet főbb alapfogalmainak az ismertetése. Ezek a fogalmak legnagyobb részben annyira eltérnek a nyugati biológia, pszichológia és általában a nyugati ismeretelméletek fogalmaitól, hogy megvilágításuk, magyarázatuk feltétlenül szükségessé válik, mielőtt az olvasó belemélyedhetne a bölcsélet – a yoga – tulajdonképpeni lényegébe.

A yoga fogalomrendszere és szemlélete alapvetően különbözik attól, amelyet a mindennapi élet folyamán elsajátítottunk és jobbra alkalmazunk. A két nézőpontot nem könnyű összeegyeztetni, majd a megszokott emberi látásmódot a yoga szemléletébe mintegy befoglalni. (A nehézséget általában a tapasztalati, kézzelfogható valóság és az illúzió, a hiedelem összehangolása jelenti.) – A yoga eredetének idejét („több ezer éves indiai bölcsélet”) utaljuk az alábbi bekezdés hatáskörébe.

▪ A *yoga* tana a Krisztus előtti, sőt Buddha születését is megelőző időkből ered. Nem maradt mindvégig egységes tan, hanem számos ágazatra tagozódott. Különböző irányzatai, felfogásukat és eszközeiket tekintve, meglehetősen eltérők, és csak részben egyeznek meg egymással; céljuk azonban mindenkor azonos. Céljuk: *a Lélek megkülönböztetése mindattól, ami nem a Lélek*, ennek eredményeként pedig *a Természet kötöttségéből való felszabadulás*.

A *yoga* kezdetének hozzávetőleges időpontja többeket is érdekelhet. Az időpontok kutatása nem feladatunk. (Elfogadhatónak tűnik azonban az az általános nézet, mely szerint a kimutatható kezdetek óta négy-öt ezer év telt el.)

A *yoga* ágazatairól bővebben olvashatunk a III. kötetben; de talán közkeletű ismeretről van szó. Örömteli várakozással tölthet el bennünket, hogy a *Kelet világossága* a *rádzsa-yogát* ismerteti, melyet a szerző a „királyi *yoga*”, az „igazi *yoga*” elnevezéssel is illet, és a *yoga* legteljesebb ágazatának mondja.

A *yoga* céljának meghatározásából – „*a Lélek megkülönböztetése mindattól, ami nem a Lélek, ennek eredményeként pedig a Természet kötöttségéből való felszabadulás*” – a kezdő érdeklődő feltehetően keveset ért, de talán nem túlzás azt mondani, hogy a *Kelet világossága* kötetei és az életmű további írásai végső soron ennek a „definíciónak” a kifejtését tartalmazzák.

A fenti meghatározás első rövid értelmezése a következő lehet: az ember „én-tudata” mindig azonosul a belső világának, illetve a külvilágának valamely részével. A tapasztalás és a megismerés folyamatában az azonosság érzése egyre magasabb szintjére emelkedik.

Az önazonosság szempontjából „megtagadva” mindazt, amit már megismert, az ember megsejti a Lélek egyedülvalóságát. A Lélekkel fennálló önön egylényegűségét feltételezi, a yoga útján pedig egyre inkább meggyőződik erről. Végül, útja végén eggyé válik a Lélekkel, és akkor valóban megszűnnek számára a Természet kötöttségei.

- A yoga nemcsak *elmélet*, hanem *gyakorlat* is. Nemcsak megmutatja a *célt*, minden élet végső és azonos célját, hanem lépésről-lépésre oda is *vezeti* az embert, a yoga követőjét.

Nemcsak a szándékolt befelé-fordulás (meditáció) jelenti a yoga gyakorlatát. Messze a teljesség igénye nélkül felsorolható néhány további ide tartozó útmutatás is: a tilalmak és követelmények rendszere, a lélegzés elmélete és hatása az egyén minden megnyilvánulási területére, a spontán befelé-fordulások tudatosítása, és továbbiak.

- Minden céltudatos erőfeszítés és törekvés eredménye – a yogát követő ember számára – folytonos vergődésének a megszűnésében áll. A yoga maga a legnagyobb békesség és a tökéletes lelki nyugalom, a boldogságot is meghaladó megnyugvás.

Az út elején a tanítvány – talán önmaga számára sem tudatos módon – ellenvetéseket fogalmaz meg azzal szemben, amit ez a két mondat kifejez. Kezdetben úgy tűnik, hogy a yoga többet vesz el az embertől, mint amennyit ígér. A fejlődésbe vetett bizalom és a kitartó gyakorlás azonban meghozza gyümölcsét. Az átalakulás szinte észrevétlen. A tanítvány ekkor már nem cserélne korábbi énjével.

- Minden világfelfordulás közepette különösen korszerű önmagunkkal és valamely *abszolút biztonságot* nyújtó tannal foglalkozunk.

Annyira mindenki ismeri a 20. század történelmét, hogy a szerző által 1942-ben említett „világfelfordulást” és annak magyar vonatkozásait ne kelljen azt részletezni. Ha ehhez a dátumhoz hozzáadunk jó 80 évet, akkor már a jelenben vagyunk, és az előző fenti javaslatát változatlanul aktuálisnak érezhetjük.

A tanítványok visszaemlékezéseiben ismétlődő jellemzés volt az, hogy a Mester jelenlétében teljes *biztonságban* érezték magukat. Kaczvinszky nekünk már alapvetően az írásműveiben van jelen. A *Kelet világossága* három kötetének

és az életmű többi írásának az olvasása különleges élményeket tud adni – többek között a biztonság érzését is.

A 13. fejezetből idézve: „A yoga gyakorlata nagymértékben meghozza a *biztonság* érzetét. A yogi nem ismeri a félelmet, semmilyen vonatkozásban. A yoginak nincs mit veszítenie – hiszen önmagát nem veszítheti el. *Önmagában pedig felleli az egész Természetet, az egész világot.*”

- *A yoga az abszolút megismerés tana.*

A megismerés lényege a megkülönböztetés, eszköze az átélés. A megismerésről bővebben olvashatunk az első fejezetben, illetve a továbbiakban is, kulcsfogalomról lévén szó.

- Megértésének el nem engedhetően szükséges alapfeltétele azonban, hogy *előítéletek nélkül* tanulmányozzuk!

- Az olvasó ezért – főleg az *újrászületés* kérdésének a tárgyalásánál – mindazt, ami nem egyezik meg a saját felfogásával, tekintse csak költői kitalálásnak, érdekes mesének, melyet a Kelet szárnyaló fantáziája hozott létre. Ne gyakoroljon kritikát, ne utasítson vissza egyes gondolatokat már eleve, mielőtt végig nem tanulmányozta a könyvet, ne mondjon véleményt mindaddig, míg alaposan meg nem értette a benne foglalt gondolatmenetek minden részletét. Aztán – és csakis azután – tegye fel magának a leglényegesebb kérdést: „*Érthető-e az élet másképpen is?*” *A megfelelő választ saját belátása fogja megadni erre a kérdésre.*

A *Kelet világosságában*, valamint az életmű többi írásában is, az újrászületés tana alaptétel. Azok az érdeklődők, akik megmaradnak Kaczvinszky műveinek olvasása mellett, általában a 4. fejezet végére érve elfogadják a Természet világába foglalt egyéni életnek ezt a „periodikus” működését.

Az újrászületés tanával szembeni előítéletek kialakulásában a materialista szemlélet mellett a kereszténység általi elutasítás is szerepet játszik. Ennek okaira rávilágít az 5. fejezet.

- Szerző e művében nagyvonalú képet akart adni a yogáról. Ismertetése ennél fogva – minthogy csupán bevezetést képez a yogához – természetszerűleg csak vázlatos lehet.

Ha a *Kelet világossága* II. és főként a III. kötetére, valamint *A hét beavatásra* vagy a *Tanácsokra* gondolunk, akkor elhisszük, hogy a szerzőnek bőven maradt még mondanivalója az I. kötet megírása után.

▪ Ha az olvasó egyes fogalmakat és gondolatokat nem ért meg azonnal, bízzék abban, hogy minden további fejezet *visszavilágít* az előbbiekre, és így végül minden részlet érthetővé kell hogy váljék a könyvben.

A természettudományos tantárgyainkban megszoktuk, hogy ha egy fogalom először fordul elő, akkor ott kötelezően definiálják, még hozzá csupa olyan fogalommal, amelyek már addig ismertté váltak.

A szabad bölcsészet ennél megengedőbb és életszerűbb. Egy fogalmat a didaktikai helye „előtt” is meg lehet említeni, amikor pedig eljutunk oda, ahol aktuális a meghatározása, megengedett a kontextuális definíció, amelyben minden későbbi mondat hozzátesz valamennyit a fogalom jelentéséhez.

▪ A szanszkrit nyelvű műkifejezések szándékos kerülése azt a célt szolgálja, hogy az olvasó a maguk pusztá mivoltában ismerje meg az alapfogalmakat. Később annál érthetőbbé válik számára ilyenformán a szanszkrit szakkifejezések jelentése, valahányszor azonos fogalmak különböző elnevezéseivel találkozik a yoga irodalmában.

Ebben az egyedülálló műben a yoga lenyűgöző felépítését találjuk, melynek az alapját képezi az alapfogalmak rendszere. A fogalmak belső jelentése, strukturális összefüggéseik, mindenekelőtt azonban roppant találó elnevezéseik közvetlenül anyanyelvünkön szólnak hozzánk.

***

Az első kötet előszava meghallgatható a Youtube-on (felolvassa: Böde István).

<https://www.youtube.com/watch?v=HMlOnLowcgE>

Kaczvinszky József: *Kelet Világossága I. Bevezetés a Yogába - Előszó*